

PRINCIPELE CAROL DE HOHENZOLLERN ȘI ORGANIZAREA ARMATEI ROMÂNE. MISIUNEA MILITARĂ LAMY ȘI AȘA ZISA PRUSIANIZARE

Lucia Tafta

În vastul program de recompunere și modernizare a instituțiilor după Unirea din 1859 un loc important l-a ocupat și reforma organismului militar românesc. În contextul intern și extern al epocii, pașii făcuți spre organizarea și articularea sistemului militar al celor două Principate, Moldova și Tara Românească, erau priviți ca cei dintâi și cei mai decisivi către "unirea definitivă a țărilor surori". Acționând cu tact și perseverență oamenii politici români, indiferent de opțiunea lor politică - liberală sau conservatoare, s-au angrenat în și au reușit "realizarea unei armate românești unitare, premergătoare unirii administrative a Principatelor, cu o singură capitală, care va da, bineînțeles, o singură Românie, așa cum a fost cerută de poporul ei"¹.

Modificările cele mai însemnate survenite în plan militar după 1859 s-au bazat în special pe realizările europene în domeniu, pe doctrinele militare ale principalelor țări occidentale. Acestea se bazau în special pe tipul de armată, conceput potrivit principiului serviciului militar obligatoriu și al efectivelor compuse din armata permanentă și unități militare neregulate de genul gărzii naționale, landwehrului și cazacilor².

După 1859, politicienii și ofițerii din Principatele Unite, în frunte cu domnitorul Al. I. Cuza au ales doctrinele și sistemul armatei franceze.

Opțiunea lor fusese de altfel făcută îndată după încheierea Tratatului de pace de la Paris. În anul 1857 se făcuseră o serie de demersuri de către Moldova, apelându-se și la consulul francez Victor Place pentru trimiterea unei misiuni militare sau cel puțin a câtorva ofițeri instructori din Franța pentru pregătirea armatei moldovene.

"Prezența ofițerilor francezi în Moldova nu poate avea decât cele mai bune rezultate - scria Victor Place ministrului francez de externe, Al. Walevsky - Ultimul război a dat o înaltă idee a bravurii, disciplinei și instrucției trupelor noastre... Ofițerii noștri vor găsi soldați dispuși să li se supună. De altfel rasa moldovenească este docilă și manevrabilă și eu cred că va fi ușor de a o disciplina, cu atât mai mult cu cât Moldova este țară străină, unde se vorbește cel mai mult și cel mai bine limba franceză"³.

În 1859 - 1860 domnitorul Al. I. Cuza a purtat negocieri atât prin agenți diplomatici și militari, precum Victor Place, Vasile Alecsandri și colonelul Ion Emanoil Florescu, cât și prin apropiați precum doctorul Carol Davila pentru aducerea în Principatele Unite a unei misiuni militare franceze. Trebuie remarcat ca, însăși "legea privitoare la instrucțiunea armatei Principatelor Unite",

promulgată de domn la 13/25 mai 1860 preconiza "solicitarea de ofițeri și subofițeri de la guvernul Franței, pentru a instrui și comanda detașamentele de toate armele pentru formarea de instructori ai armatei întregi", precum și a unor cadre superioare din armata franceză pentru organizarea statelor majore, reorganizarea administrației și contabilității armatei⁴. La 14/26 octombrie 1860 soseau la București primii militari francezi, subintendentul Gui Le Cler - numit până la verificarea documentelor franceze de arhivă - Gustave Le Cler - și ofițerul de administrație Mengel. La 18/30 martie 1861 a venit Eugene Lamy, colonel de cavalerie și ofițer de Stat-Major, ce a luat conducerea Misiunii și de la numele căruia misiunea militară franceză a fost cunoscută drept "misiunea Lamy". Succesorul său, după plecarea acestuia în 1866, după abdicarea lui Al. I. Cuza și instaurarea principelui Carol de Hohenzollern a fost un alt ofițer Lamy, fratele său, căpitanul de vânători pedestri (maior din 1868) Paul Lamy. Misiunea s-a mărit până în anul 1867 inclusiv și cu alți ofițeri și specialiști francezi.

În general, membrii misiunii Lamy au avut statutul de consilieri tehnici în problemele organizării administrației și instrucției militare. Ei au fost investiți de domn și cu putere de decizie și control, atât în inspecțiile de unități, cât și în redactarea regulamentelor administrative și tactico-militare. Ofițeri de administrație francezi - precum subintendentul Le Cler - erau solicitați și de către alte organisme decât armata, cum ar fi ministerul de finanțe și comisiile parlamentare pentru întocmirea bugetului.

Prin activitatea desfășurată, misiunea militară Lamy a avut o contribuție importantă la introducerea regulamentelor militare franceze în armata română, la reorganizarea și constituirea unor corpuri militare, între care se disting corpul ofițerilor de administrație, al intendenței militare, a corpului de Stat-major, a trenului echipajelor și atelierelor militare, a serviciului sanitar al armatei⁵. Conducerea acestuia din urma de către un alt francez stabilit în Principate, doctorul Davila și conlucrarea lui cu specialiști francezi au făcut din serviciul sanitar român o instituție la fel de apreciată ca cea franceză. Se spunea despre Davila că ar fi onorat chiar și Franța cu prestația sa.

Disciplina și respectarea regulamentelor militare s-a constatat însă mai puțin. Atribuțiile și implicarea decizională a misiunii Lamy au scăzut după instalarea la cârma României a principelui Carol de Hohenzollern. Fidel culturii și educației sale germane, principele Carol a manifestat de la început o rezervă vădită față de misiunea Lamy, concepțiile sale de organizare a armatei române, impunând treptat sistemul militar german și marginalizând ofițerii și specialiștii francezi. Astfel, că noul domn avea să fie învințit de "prusianizare". Tot ce introduseseră ofițerii misiunii în România, de la uniformă, regulamente, instrucție, până la armament aveau să fie înlocuite cu cele germane sau de influență germană.

Uniforma de general - după model francez - nu i-a plăcut prințului Carol chiar din momentul în care a trebuit s-o îmbrace în calitate de comandant al oștirii.

Rapoartele diplomatice franceze și ale ofițerilor francezi ai misiunii Lamy reflectau într-un totu reticentele și răceala domnului român față de normele franceze și reprezentanții lor.

De la instalarea pe tronul României în mai 1866, abia după aproape un an, în cursul lunii martie 1867, după o corespondență susținută între principele Carol, Bălăceanu, agentul român la Paris, ministrul francez de Externe, Moustier și omologul său de Război mareșalul Niel, s-a decis reluarea atribuțiilor Misiunii militare franceze și trimiterea altor membri, în locul celor care începuseră să plece în cursul anului 1866⁶.

Iar poziția noului comandant al misiunii, căpitanul Lamy rămas girant în locul fratelui său, colonelul Eugene Lamy, a fost incomodă, cu deosebire în acești ani, 1866-1867. Întrucât nu fusese nominalizat șef al Misiunii de către ministrul francez de Război, el a întâlnit o serie de obstacole în relațiile cu principele Carol și alte autorități române: refuzul domnului de a-l primi în audiențe, imposibilitatea de a participa la comisiile privind organizarea și legislația armatei române și în final, poziția lui ambiguă, nedefinită în relațiile de protocol. Un exemplu evident este și apelul său personal la generalul român Slăniceanu, de a interveni prin doctorul C. Davila pe lângă domnitor - la care nu putea ajunge în vreo calitate oficială - pentru a-i semna decretul de numire ca șef al batalionului model de instrucție⁷.

După ce domnul român i-a semnat decretul și l-a acceptat în cele din urmă și ca șef al Misiunii franceze, acesta era privit - potrivit expresiei sale dintr-un raport către Paris - "ca o tristă necesitate" de către principe, ce nu dorea totuși să-l irite pe împăratul Napoleon al III-lea. Iată ce scria Paul Lamy la 21 iunie / 7 iulie 1868 mareșalului Niel, ministrul de Război în funcție: "Prințul Carol pare să suporte prezența Misiunii ca o necesitate supărătoare, căutând cum ar putea face a o reduce să joace un rol tot mai puțin important. Prințul nu vede nimic mai mare sau mai bun decât instituțiile militare prusiene și regretă fără îndoială, de a fi contribuit la reorganizarea Misiunii franceze în România. Din timp în timp, el vizitează cazarmile, face treceri în revistă și cere explicații ofițerilor români. Aceștia pentru a-și disimula ignoranța și a face în același timp curte Suveranului lor, pun erorile lor în contul regulamentelor franceze. Prințul critica atunci regulamentele noastre pe care le găsește defectuoase și anunța intenția de a le modifica și chiar de a le schimba. Dacă Alteța Sa vroia să-și formeze o opinie exactă ar fi cerut informații ofițerilor Misiunii și i-ar fi invitat să-l însoțească în ieșirile sale în inspecții. Prințul evita să-i vadă și atunci când se prezintă în fața trupelor merge însoțit de d-l locotenent Von Runstedt, atașat militar la agenția Prusiei. El nu m-a invitat niciodată la Palat și când i-am prezentat câteva observații respectuoase, el a fost mereu de partea mea, dar nu a ținut cont de ele"⁸.

Cu mare greutate, și pentru a nu-l mai vedea pe Lamy solicitând audiențe la Palat, ca și pentru a nu înrăutăți relațiile cu Franța, principele Carol l-a numit pe Paul Lamy în Comisia însărcinată cu "modificarea regulamentelor asupra

manevrelor infanteriei" și apoi ca Director al Scolii de tir, gimnastică și tragere la țintă, care s-a deschis la București în septembrie 1868⁹.

Paul Lamy avea să raporteze - supărat din ce în ce - la Paris că "problema Misiunii militare îl apăsa pe Carol, dar se teme de a indispuce guvernul împăratului, dacă i-ar propune rechemarea ei"¹⁰. Lucru și mai supărător era achiziționarea de armament din Prusia și din America, deși în dotările armatei române existau o serie de materiale și muniții franceze, ca și amilarea în cele din urmă a eomenzilor la firma franceză Godillot.

"Una din chestiile cele mai importante ce preocupa astăzi guvernul este neapărat schimbarea armelor trupei", se putea citi într-un raport al ofițerului român N. Haralambie către domnul Carol, încă din anul 1866. O comisie formată din ofițeri de specialitate: colonelul Manu, locotenent colonelul Herkt, căpitanul A. Arion și căpitanul N. Dabija trebuia să studieze noile modele de arme și să redacteze un material privind achizițiile utile a fi făcute. În cursul anului 1867, sub influența principelui Carol s-a decis adoptarea ca armă a infanteriei a puștii cu ac prusiană (model Dreyse îmbunătățit).

S-a făcut o comanda pentru 15.000 puști, din care 5.000 urmau a sosi în țară în martie 1868; de asemenea, și pentru 38 de tunuri de oțel Krupp. La începutul lunii august 1868 puștile comandate au ajuns la graniță, de unde au fost preluate în 4 transporturi, cel din urmă figurând cu data de 10 septembrie 1868. Conform unei cifre vehiculate de Hory, reprezentantul diplomatic francez ad-interim s-au adus din Prusia cca. 30.000 de puști.

Până la sfârșitul anului 1868 s-au mai adus în România arme din SUA, și afete de tun, comandate în Belgia și tranzitate prin Austro-Ungaria, dar s-au comandat și proiectile la o turnătorie franceză¹².

Chestiunea dotării cu arme prusiene a armatei române avea să suscite atenția și apoi dezaprobarea cabinetelor europene. Coroborată cu alte acțiuni în plan extern ale guvernului liberal, ducea la concluzia emisă chiar de către politicienii francezi, că "scopul final este de a se ajunge la stabilirea unui stat român independent, chiar sub formă de Republică, ca se continua încurajarea mișcărilor revoluționare din Bulgaria și se pregătește susținerea mișcării de eliberare a românilor din Transilvania, în ziua în care aceștia vor ridica stindardul revoltei"¹³.

Ziua de 10 mai - a intrării principelui Carol pe pământ românesc - năștea și temeri din partea marilor puteri europene de a nu se proclama independența românilor, sub sceptrul lui Carol.

Șeful Misiunii franceze era și el îngrijorat atât de relația domnului român cu Ion Brătianu cât și cu ofițerii prusieni. "Domnitorul călătorește, asistă la serbări și lasă domnului Brătianu direcția absolută a afacerilor statului... Nu apreciază nici zelul conducătorului Misiunii și nici eforturile ofițerilor francezi, nu le arată nici încredere, nici simpatie și pare să dorească îndepărtarea lor cu tot dinadinsul"¹⁴. El se înconjoară de o serie de specialiști veniți din Prusia, precum colonelul Krensky,

colonelul Falkenheim și locotenentul Sanden, "descurajând partizanii sistemului francez și anihilând influența și eforturile Misiunii".

În ultimul pătrar al anului 1868 relațiile dintre principele Carol și membrii Misiunii franceze au continuat să se deterioreze vestind finalul apropiat al acesteia în România.

Rapoartele maiorului P.Lamy pentru Paris releva că tot mai mult domnitorul român lăsa să se înțeleagă preferința și decizia lui pentru sistemul militar prusian, pe care îl găsește infinit superior celui francez și că problema Misiunii îl apasă din ce în ce¹⁶, lăsând totuși împăratului Napoleon hotărârea de a curma o situație *amberasanta* pentru amândouă țările, România și Franța. După cum s-a și întâmplat în cele din urmă. În ianuarie 1869 guvernul francez, conform ordinelor împăratului Napoleon al III-lea "a pronunțat rechemarea imediată a Misiunii militare franceze din Principatele Unite". În nota cu acest conținut a Direcției I-a, Biroul de Corespondență Generală și al operațiunilor militare din cadrul ministerului de Război al Franței se mai indica și că ministerul Afacerilor Externe a transmis această hotărâre guvernului român¹⁷. Au început să se facă formalitățile și pregătirile de reîntoarcere a ofițerilor francezi. În luna februarie 1869 Misiunea franceză a fost primită în audiență de către principele Carol, iar Parlamentul român a votat "o expresie a regretelor"¹⁸. Potrivit unei scrisori adresate de către Ion Strat din Paris domnitorului la 15 aprilie 1869, Paul Lamy revenise în Franța și trecuseră circa zece zile de când fusese primit în audiență de către împăratul Napoleon al III-lea, ce-l chestionase "îndelung asupra situației țării (României - n.n.), simpatilor care existau pentru Franța, stării armatei" și ceruse "detalii" relativ la Krensky și alți ofițeri prusieni¹⁹.

Activitatea Misiunii militare franceze avea să fie însă recompensată de către guvernul român. În contextul noului conflict legat de succesiunea la tronul Spaniei, România a căutat să profite de situație, erijându-se ca mediator secret între Franța și Prusia. Căutând o cale de apropiere, politicienii români au oferit Franței un semn de grațitudine prin intervenția la Poarta, prin obținerea de la Sultan a decorării ofițerilor francezi ai Misiunii cu ordinul Medjidie Clasa a III-a pentru comandantul Lamy și Clasa a IV-a pentru căpitani Bodin și Roussel²⁰.

Deseori așa numita "prusianizare" a armatei române de către principele Carol de Hohenzollern a fost privită atât de către unii contemporani ai săi, politicieni români, cât și de către unii istorici ca o dovadă a intervenției autorității sale în treburile politice propriu-zise și a înclinării sale către Prusia. În realitate, mobilurile au fost mai complexe, ele ținând atât de personalitatea principelui Carol de Hohenzollern, cât și de contextul vieții politice interne și al relațiilor diplomatice europene.

Încă de la început, de când a acceptat coroana, principele Carol și-a propus de a se comporta ca un domn suveran și nu ca un pașă ture. În adâncul sufletului său nutrea proiectul unei Românie independente. Pășind pe pământul României, s-a simțit, după cum s-a exprimat, român, și a îmbrățișat idealurile patriei de adopție. Oricum, venind din inima Europei Occidentale, era după

părerea noastră un bun cunoscător al complicatei și complexe vieți politice europene. De aceea a și fost - pe lângă educația și cultura germană - de partea Prusiei. Sub mâna de fier a lui Bismark și a sistemului militar prusian, recunoscut pentru calitățile sale în epocă, chiar și de către români (Nicolae Bălcescu și o serie de ofițeri dinaintea Unirii din 1859 - Skeletti, Herkt și chiar I.E. Florescu), Prusia trebuia să ascedă la făurirea statului unitar german. Într-o conversație cu Ion Brătianu în ajunul bătăliei de la Sadova, Carol i-a replicat omului politic român, că este imposibil ca prusienii să fie bătuți. În primii ani de domnie a fost criticat de către marile puteri - mai ales de către Franța, încă arbitru european - pentru apropierea sa de liberali-radicali, ca Ion Brătianu, cunoscut pentru simpatiile sale față de mișcările de eliberare din Imperiul Otoman și Monarhia dualistă (apărută în 1867). Planurile de independență ale românilor aveau să fie însă și pentru prințul Carol un adevărat crez al vieții sale. Educat și dotat cu un remarcabil simț al datoriei, Carol s-a implicat în conducerea României, cu o rigoare și conștiinciozitate tipică spiritului german. El a contribuit la transformarea în realitate a acestor planuri de independență, care într-o țară ca România, cu mentalitate orientală, unde lucrurile păreau să treneze la nescfârșit, erau sortite fie amânării, fie eșecului. Carol a definitivat programe, cu un scop precis și le-a îndeplinit întocmai, reușind să impună legea și rigoarea într-o societate cu obiceiuri și mentalitate oriental-bizantine.

Intervenția lui în organizarea armatei române a avut și ea un scop precis - pregătirea cât mai adecvată pentru eventualitatea unei bătălii pentru independență. De asemenea, a fost un energic act de voință pentru impunerea în instituția armatei a ordinii în locul dezordinii, a respectului față de armată, precum și a normelor de civilizație față de cele mai elementare drepturi omenești²².

Vorbind despre relația principelui Carol cu armata română, majoritatea autorilor amintesc de așa numita "prusianizare". Dar foarte rar se amintește decizia lui de desființare a pedepsei cu bătaia. În timpul Misiunii Lamy, deși a fost incriminată uneori, ea a fost totuși folosită în mod curent - mărturie fiind și ordinele de pedepsire cu bătaia semnate de domnul Al. I. Cuza și publicate în "Monitorul Oaștei". Iar comandantul Eugene Lamy a și cerut-o vehement lui Cuza, ca un mijloc de corecție pentru câțiva funcționari și gardieni ai Agiei din București, care l-au implicat într-un conflict în toamna anului 1863, deși autoritățile române îi răspunseseră că poliția nu este supusă armatei.

"Cu aniversarea suirei mele pe tron" - avea să decreteze principele Carol în 1868 - "dorescu D-le Ministru de Război, corectitudinea corporală condamnată în mai toate armatele să înceteze și la noi și ca ea să fie înlocuită prin altele mai în raport cu principiile mele de umanitate"²³.

În perspectiva organizării unei adevărate forțe militare de masă apte pentru apărarea României, o asemenea măsură era generoasă și oportună.

Introducând elemente militare și ordine germană, principele Carol a conlucrat la pregătirea și promulgarea unei noi legi a armatei, organizată pe principiul includerii întregului popor la apărarea țării.

Articolul 118 al Constituției din 1866 stipula ca "Tot românul să facă parte sau din armata regulată sau din miliții sau din garda cetățenească, conform legilor speciale". Legea specială a organizării puterii armatei, sancționată de Carol la 11/23 iunie 1868 a inclus, conform sistemului prusian, pe lângă armata permanentă cu rezerva ei și structurile teritoriale: garda orășenească și civică și milițiile²⁴.

Programul și concepțiile militare ale principelui Carol aveau să facă mărturia temeiniciei lor pe câmpul de luptă al Războiului de independență.

NOTE

1. Dan Berindei, *Epoca Unirii*, București, 1979, p. 16; N. Adaniloaie, *Dezvoltarea și modernizarea armatei în anii formării statului național român*, în "Revista Istorică", t. 34, nr. 10, 1981, p. 1850-1851.
2. T. L. Popescu, *Modernizarea forțelor armate românești în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza*, în "Revista Istorică", t. 32, nr. 1, 1979, p. 80.
3. Marcel Emerit, *Une conversation entre l'Empereur Napoleon III et Basil Alecsandri*, în "Revue Historique du Sud-Est Europeen", V (1928), nr. 7-9; Bossy V.R., *Agenția diplomatică a României la Paris și legăturile politice franco-române sub Cuza-Voda*, București, 1931, p. 165; Vasile Alecsandri, *Călătorii, Misiuni diplomatice*, Craiova (f.a.), p. 230; T.L.Popescu, *Modernizarea forțelor armate românești în timpul domnitorului Al. I. Cuza*, (teza de doctorat mss.), p. 170-172; DANIC, *Microfilme Franța*, Service Historique de l'Armee de Terre, Chateau de Vincenne, rola 315, c. 16v-18v.
4. "Monitorul Oastei", an. I, nr. 18, 26 mai 1860, p. 273-277.
5. Marcel Emerit, *Le dossier de la premiere mission militaire francaise en Roumanie*, în "Revue Roumaine d'Histoire", nr. 4/1966, p. 575-586; Maria Georgescu, *Misiunea militară franceză în România, (I)*, în "Anuar", Institutul de Studii Politice, Apărare și Istorie Militară, 1997, p. 196-197.
6. DANIC, *Microfilme Franța*, Service Historique de l'Armee de Terre, Chateau de Vincennes, rola 78, c. 616v.-617v.
7. Elena General Perticari Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, București, Fundația Regelui Mihai I, 1945, p. 229-230.
8. DANIC, *Microfilme Franța*, Service Historique de l'Armee de Terre, rola 78, c. 688.
9. Ibidem, rola 315, c. 350-351.
10. Ibidem, Ministère des Affaires Etrangères, Archives Diplomatique, Correspondence Politique Consulaire Turquie-Bucarest, rola 14, c. 138-141.
11. Vasile Radu, *Pregătirile armatei române în perspectiva războiului de independență 1866-1878*, în "Revista Istorică", nr. 2/1977, p. 266-269.
12. Ibidem, p. 271.

13. Ibidem, p. 271-272.
14. DANIC, *Microfilme Franța*, Service Historique de l'Armée de Terre, rola 315, c. 356-359.
15. Ibidem, rola 78, c. 723v.-725.
16. Ibidem, Ministère des Affaires Etrangères, Archives Diplomatiques. Correspondance Politique Consulaire Turquie-Bucarest, rola 14, c. 138-141.
17. Ibidem, Service Historique de l'Armée de Terre, Chateau de Vincennes, rola 78, c.728v.-730.
18. Ibidem, rola 78, c. 734.
19. Ibidem, *Fond Casa Regală*, dos. 46/1869, f. 3-5.
20. Ibidem.
21. Frederic Dame, *Histoire de la Roumanie contemporaine*, Paris, 1900, p. 166-167; I.Scurtu, *Monarhia în România, 1866-1947*, București, 1991, p. 18-19.
22. Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, București, 1997, p. 237-240; Florentina Cazan, *Monarhia constituțională, guvernare absolută în domnia regelui Carol I*, în "Analele Universității D.Cantemir", Seria Istorie, nr. 2, 1998, p. 169-177.
23. DANIC, *Fond Casa Regală*, București, dos. 83/ 1868, f. 1.
24. *Istoria Parlamentului și a vieții parlamentare din România (până la 1918)*, (autori: N.Adaniloaie, P.Cancea, A.Iordache, M.Ion, A.Stan, V.Stan), București, 1983, p. 181-182; *Istoria militară a poporului român*, vol. IV (autori: N.Adaniloaie, V.Alexandrescu, L.Boicu, C. Cazanesteanu, s.a.), București, 1987, p. 494-495; Dan Berindei, *Societatea românească în vremea lui Carol I*, (1866-1876), București, 1992, p. 141-142.

LE PRINCE CHARLES DE HOHENZOLLERN ET L'ORGANISATION DE L'ARMÉE ROUMAINE. LA MISSION MILITAIRE LAMY ET LA DITE PRUSSIENISATION

Résumé

Dans le contexte interne et externe de l'époque, la réorganisations du système militaire roumain des Principautés - Unies est vue en liaison étroite avec l'union effective des deux contrées-soeurs.

Les changements plus importants après l'année 1859 ont eu en vue les théories militaires des principaux pays occidentales. Pour des motifs et intérêts politiques spéciaux et aussi en vertu des liaisons affectives les roumains ont préféré les spécialistes français.

Les officiers français de la Mission militaire Lamy ont contribué pendant le regne du prince Al. I. Cuza a l'introduction des réglemens perfectionnés, à la

réorganisation et à la constitution des corps militaires comme celui de l'Administration, de l'Intendance, de l'État-Major, du service sanitaire et ceux des ateliers militaires.

Sous le règne du prince Charles de Hohenzollern, le rôle de la Mission française a été déchu en faveur du système militaire allemand, prussien et de ses spécialistes. Afin que le prince Charles a été accusé d'une action de "prussienisation".

Mais l'action du prince avait eu des conséquences bénéfiques pour l'armée roumaine: la suppression de la punition avec les coups de bâton, l'introduction de l'armement récent allemand et américain, en vue des préparatifs secrets pour gagner l'Indépendance roumaine.